Løsningsforslag tentamen høst 2018 – MA015

Oppgave 1

Regn ut

a)
$$\frac{\sqrt[3]{a^2 \cdot b^2 \cdot a^{-1} \cdot a^3 \cdot \sqrt{b}}}{a^2 \cdot (b^2)^{-1} \cdot \sqrt[4]{b^3}} = \frac{a^{\frac{2}{3}} \cdot b^2 \cdot a^{-1} \cdot a^3 \cdot b^{\frac{1}{2}}}{a^2 \cdot b^{-2} \cdot b^{\frac{3}{4}}} = a^{\frac{2}{3} \cdot 1 + 3 - 2} b^{\frac{2 + \frac{1}{2} + 2 - \frac{3}{4}}{4}} = a^{\frac{2}{3}} \cdot b^{\frac{8 + 2 + 8 - 3}{4}} = a^{\frac{2}{3}} \cdot b^{\frac{15}{4}} = \frac{\sqrt[3]{a^2} \cdot \sqrt[4]{b^{15}}}{a^2} = \frac{\sqrt[3]{a^2} \cdot b^3 \cdot \sqrt[4]{b^3}}{a^2}$$
b)
$$\lg(a^2 \cdot b^3) + \lg\left(\frac{1}{b^2}\right) - \lg\left(\frac{b}{a}\right) = \lg a^2 + \lg b^3 + \lg 1 - \lg b^2 - (\lg b - \lg a)$$

$$2 \lg a + 3 \lg b + 0 - 2 \lg b - \lg b + \lg a = 3 \lg a$$

Oppgave 2

Forkort/forenkle følgende uttrykk

a)
$$\frac{x^2 - 3x - 10}{x^2 - 4} = \frac{(x - 5)(x + 2)}{(x + 2)(x - 2)} = \frac{x - 5}{\underline{x - 2}}$$

b)
$$(p^3-2)\cdot\frac{p^2}{2p^6-4p^3} = \frac{(p^3-2)\cdot p^2}{2p^3(p^3-2)} = \frac{1}{2p}$$

Oppgave 3

 $Løsning: \underline{x=0}$

Løs likningene ved regning

a)

$$\frac{x}{x-1} - \frac{2}{x+1} = \frac{2}{x^2 - 1} | \cdot (x+1)(x-1) \qquad x \neq \pm 1$$

$$x(x+1) - 2(x-1) = 2$$

$$x^2 + x - 2x + 2 - 2 = 0$$

$$x^2 - x = 0$$

$$x(x-1) = 0$$

$$\frac{x=0}{x-1} = 0$$

$$\ln\frac{1}{2} + \ln 4x = 2\ln 8$$

$$\ln(\frac{1}{2}\cdot 4x) = \ln 8^2$$

$$2x = 64$$

$$\underline{x} = 32$$

c)

$$x - \sqrt{2x^2 - 8} = 2$$

$$\sqrt{2x^2 - 8} = x - 2$$

$$2x^2 - 8 = (x-2)^2$$

$$2x^2 - 8 = x^2 - 4x + 4$$

$$2x^2 - x^2 + 4x - 8 - 4 = 0$$

$$x^2 + 4x - 12 = 0$$

$$equq-2.grad$$

$$x = 2 \lor x = -6$$

Prøve

$$x = 2$$

$$vs: 2 - \sqrt{2 \cdot 2^2 - 8} = 2$$

$$x = -6$$

$$vs: 2 - \sqrt{2(-6)^2 - 8} = 2 - 8 = -6$$

Løsning : $\underline{x} = \underline{2}$

d)

$$-3 + \frac{4}{e^x} = 0 \mid \cdot e^x$$

$$-3e^x + 4 = 0$$

$$-3e^{x} = -4$$

$$e^x = \frac{4}{3}$$

$$\ln e^x = \ln \frac{4}{3}$$

$$\underline{x = \ln 4 - \ln 3}$$

Deriver følgende uttrykk

a)

$$f(x) = x^3 - 4x + \frac{1}{x^2}$$

$$f(x) = x^3 - 4x + x^{-2}$$

$$f'(x) = 3x^2 - 4 - 2x^{-3}$$

$$f'(x) = 3x^2 - 4 - \frac{2}{x^3}$$

b)

$$g(x) = x \ln 2x$$

$$g'(x) = 1 \cdot \ln 2x + x \cdot \frac{1}{2x} \cdot 2$$

$$g'(x) = \ln 2x + 1$$

c)

$$h(x) = \frac{e^{2x}}{\ln x}$$

$$h'(x) = \frac{e^{2x} \cdot 2 \cdot \ln x - e^{2x} \cdot \frac{1}{x}}{(\ln x)^2}$$

$$h'(x) = \frac{e^{2x} \cdot 2 \cdot \ln x - \frac{e^{2x}}{x}}{(\ln x)^2}$$

eller

$$h'(x) = \frac{2xe^{2x} \ln x - e^{2x}}{x(\ln x)^2}$$

$$h'(x) = \frac{e^{2x}(2x \ln x - 1)}{x(\ln x)^2}$$

Løs likningssettet ved regning

$$2x^{2} - y - 4 = 0$$

$$-x + y = 2 \implies y = x + 2$$

$$2x^{2} - (x + 2) - 4 = 0$$

$$2x^{2} - x - 2 - 4 = 0$$

$$2x^{2} - x - 6 = 0$$

$$x = 2 \lor x = -\frac{3}{2}$$

$$y = 2 + 2 = 4$$

$$y = -\frac{3}{2} + 2 = \frac{1}{2}$$

$$Løsning: (2,4) \lor \left(-\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right)$$

Oppgave 6

Gitt funksjonen $P(x) = x^3 + x^2 - 10x + 8$, $D_P = \Box$

a) Et av nullpunktene er x = 2. Faktoriser P(x) til førstegradsfaktorer.

$$(x^{3} + x^{2} - 10x + 8) : (x - 2) = x^{2} + 3x - 4$$

$$\frac{-x^{3} + 2x^{2}}{3x^{2} - 10x}$$

$$\frac{-3x^{2} + 6x}{-4x + 8}$$

$$\frac{4x - 8}{0}$$

$$x^{2} + 3x - 4 = (x - 1)(x + 4)$$

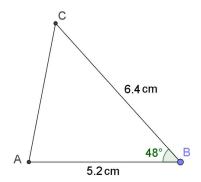
$$P(x) = (x - 1)(x + 4)(x - 2)$$

b) Løs ulikheten $P(x) \le 0$ ved regning

Løsning: $\underline{x \le -4 \lor 1 \le x \le 2}$

I trekanten \triangle ABC er det to kjente lengder AB = 5,2 cm og BC = 6,4 cm, samt er \angle B=48°.

a) Regn ut arealet til trekanten.

$$A_{ABC} = \frac{1}{2} AB \cdot BC \cdot \sin B$$

$$A_{ABC} = \frac{1}{2} 5, 2 \cdot 6, 4 \cdot \sin 48 = 12,366$$

$$\underline{A_{ABC} = 12,4cm^2}$$

b) Finn lengden til siden AC ved regning.

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2 \cdot AB \cdot BC \cdot \cos B$$

$$AC^2 = 5, 2^2 + 6, 4^2 - 2 \cdot 5, 2 \cdot 6, 4 \cdot \cos 48$$

$$AC = 4,844$$

$$\underline{AC} = 4,8cm$$

c) Regn ut vinklene $\angle A$ og $\angle C$

$$\frac{\sin A}{BC} = \frac{\sin B}{AC}$$

$$\frac{\sin A}{6,4} = \frac{\sin 48}{4,844}$$

$$\sin A = \frac{6, 4 \cdot \sin 48}{4,844}$$

$$\angle A = 79,1^{\circ}$$

$$\angle C = 180^{\circ} - 48^{\circ} - 79,1^{\circ}$$

$$\angle C = 52,9^{\circ}$$

Gitt funksjonen $f(x) = e^{x^2 - 1} - e$

a) Regn ut nullpunktene.

$$e^{x^2-1}-e=0$$

$$e^{x^2-1}=e$$

$$x^2 - 1 = 1$$

$$x^2 = 2$$

$$\underline{x} = \pm \sqrt{2}$$

b) Regn ut eventuelle topp- eller bunnpunkter.

$$f(x) = e^{x^2 - 1} - e$$

$$f'(x) = e^{x^2 - 1} \cdot 2x$$

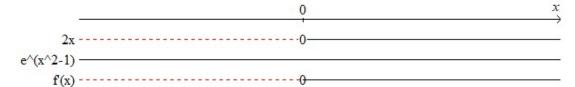
$$f'(x) = 2xe^{x^2-1}$$

$$2xe^{x^2-1}=0$$

$$2x = 0$$

$$x = 0$$

$$e^{x^2-1} \neq 0$$

$$f(0) = e^{0^2 - 1} - e = e^{-1} - e = \frac{1}{e} - e = \frac{1 - e^2}{\underline{e}}$$

$$Bunnpunkt: \left(0, \frac{1-e^2}{e}\right) = \left(0, -2.35\right)$$

c) Finn likningen til tangenten i (1, f(1)).

$$x_1 = 1$$

$$y_1 = f(1) = e^{1^2 - 1} - e = 1 - e$$

$$a = f'(1) = 2 \cdot 1 \cdot e^{1^2 - 1} = 2$$

$$y - y_1 = a(x - x_1)$$

$$y-(1-e)=2(x-1)$$

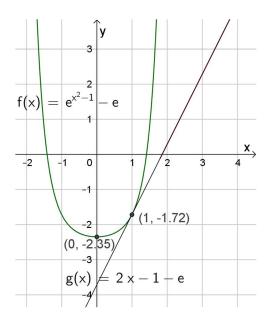
$$y-1+e=2x-2$$

$$y = 2x - 2 + 1 - e$$

$$y = 2x - 1 - e$$

$$y = 2x - 3,72$$

d) Tegn grafen og tangenten.

Oppgave 9

Gitt følgende uttrykk: $f(x) = \frac{x^2 - 4}{x^2 - 5x + 4}$

a) Finn de eventuelle nullpunktene til f(x).

$$\frac{x^2 - 4}{x^2 - 5x + 4} = 0 \mid x^2 - 5x + 4$$
$$x^2 - 4 = 0$$

$$x - 4 = 0$$

$$\underline{x = \pm 2}$$

b) Finn de eventuelle asymptotene til f(x).

Vertikale asymptoter:

$$x^2 - 5x + 4 = 0$$

$$equa-2.grad$$

$$x = 4 \lor x = 1$$

sjekker teller:

$$4^2 - 4 = 16 - 4 = 12 \neq 0$$

$$1^2 - 4 = -3 \neq 0$$

Vertikale asymptoter:

$$\underline{x=4 \lor x=1}$$

Horisontal asymptote:

$$(x^{2}-4): (x^{2}-5x+4) = 1 + \frac{5x-8}{x^{2}-5x+4}$$
$$\frac{-x^{2}+5x-4}{5x-8}$$

$$\lim_{x \to \pm \infty} \frac{5x - 8}{x^2 - 5x + 4} = 0$$

Horisontal asymptote: $\underline{\underline{y} = 1}$

Oppgave 10

Gitt punktene A(1,3), B(5,-1) og C(4,4)

a) Regn ut
$$\overline{BA}$$
 og $|\overline{BA}|$.
$$\overline{BA} = \begin{bmatrix} 1-5, 3-(-1) \end{bmatrix} = \underbrace{\begin{bmatrix} -4, 4 \end{bmatrix}}$$
$$|\overline{BA}| = \sqrt{(-4)^2 + 4^2} = \sqrt{16+16} = \sqrt{32} = \underbrace{4\sqrt{2}}$$

b) Regn ut $\angle ABC$.

$$\cos ABC = \frac{\overrightarrow{BA} \cdot \overrightarrow{BC}}{|\overrightarrow{BA}| \cdot |\overrightarrow{BC}|} = \frac{\left[-4, 4\right] \cdot \left[-1, 5\right]}{4\sqrt{2} \cdot \sqrt{(-1)^2 + 5^2}} = \frac{\left(-4\right) \cdot \left(-1\right) + 4 \cdot 5}{4\sqrt{2} \cdot \sqrt{26}} = \frac{24}{4\sqrt{2} \cdot \sqrt{26}}$$

$$\angle ABC = 33, 7^{\circ}$$

c) Bestem et punkt D på y-aksen slik at $\overrightarrow{CD} \parallel \overrightarrow{BA}$.

$$D(0,y)$$

$$\overrightarrow{CD} \parallel \overrightarrow{BA}$$

$$\overrightarrow{CD} = t \cdot \overrightarrow{BA}$$

$$[-4, y-4] = t[-4,4]$$

$$-4 = -4t \qquad y-4 = 4t$$

$$t = 1 \qquad y-4 = 4 \cdot 1$$

$$y = 4 + 4 = 8$$

$$D(0,8)$$

d) La M være midtpunktet på BC. Bestem ved regning koordinatene til M.

$$\overrightarrow{OM} = \overrightarrow{OB} + \frac{1}{2} \overrightarrow{BC}$$

$$\overrightarrow{OM} = \left[5, -1\right] + \frac{1}{2}\left[-1, 5\right]$$

$$\overrightarrow{OM} = \left[5 - \frac{1}{2}, -1 + \frac{5}{2}\right]$$

$$\overrightarrow{OM} = \left[\frac{9}{2}, \frac{3}{2}\right]$$

$$M\left(\frac{9}{2},\frac{3}{2}\right)$$

